

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr.25
remontatslēdzniekam**

1. Vispārīgas prasības**1.1. Nosacījumi remontatslēdznieka darbu izpildei:**

1.1.1. vecums	ne jaunāks par 18 gadiem
1.1.2. dzimums	bez ierobežojumiem
1.1.3. veselības pārbaude	saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu
1.1.4. kvalifikācija	profesionālā apmācība
1.1.5. instruktāžas:	
1.1.5.1. ievadapmācība	stājoties darbā
1.1.5.2. instruktāžas darba vietā	stājoties darbā un atkārtoti - ne retāk kā 1 reizi gadā

1.2. Prasības darba galda iekārtošanai un tehnoloģiskā procesa organizācijai:

1.2.1. darba vieta un iekārtas jāuztur tīrībā un darba kārtībā, no to mehānismiem regulāri jātīra putekļi, tās jāeļļo un jāregulē;

1.2.2. darbapaldu pievadu iežogojumiem jābūt atveramiem, ērtiem apkalpošanā, konstruktīvi saistītiem ar darbapaldu un jāaizsedz pievadus no visām pusēm. Noņemamie iežogojumi (vairogi, durtiņas) ir pieļaujami vienīgi tādā gadījumā, ja darbapaldu konstrukcija neatļauj lietot atveramus;

1.2.3. veicot remontdarbus augstumā, kas lielāks par 1 m, jārikojas saskaņā ar darba aizsardzības instrukciju prasībām darbu veikšanai augstumā;

1.2.4. apstrādājot detaļas uz urbjmašīnas un asināšanas darbapalda, jāievēro atbilstošās darba aizsardzības instrukciju prasības;

1.2.5. apstrādājot jebkuru materiālu, jāuzliek aizsargbrilles, lai pasargātu acis no atlecošajām skaidām.

1.3. Darba vides riska faktori:

1.3.1. iespējama kontakts ar rotējošām un kustīgām darbapaldu daļām;

1.3.2. iespējamā darba instrumenta izsviešana, tam salūstot vai esot nenoturīgi iestatītam patronā;

1.3.3. iespējamā detaļas izsviešana no ierīces;

1.3.4. paaugstinātais trokšņa līmenis darba zonā;

1.3.5. iespējams nepietiekams apgaismojums darba vietā;

1.3.5. iespējamā strādājošā elektrotrauma;

1.3.6. iespējamā trauma, saskaroties ar skaidām.

1.4. **Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi** - saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu.

1.5. Ugunsdrošības pasākumi:

1.5.1. nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietās un ugunsnedrošās zonās;

1.5.2. ievietot izlietoto slaukamo materiālu un eļļainos slaukus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;

1.5.3. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsīgajiem līdzekļiem.

1.6. Elektrodrošības prasības:

1.6.1. elektroierīcēm un visām metāla daļām, kuras var nokļūt zem sprieguma, jābūt iezemētām;

1.6.2. darba galda vietējā apgaismojuma spriegums nedrīkst būt lielāks par 42 V.

1.6.3. pārnēsājamo rokas gaismekļu spriegumam jābūt ne lielākam par 12 V.

1.7. Darba higiēnas prasības darba vietai:

1.7.1. gaisa temperatūrai jābūt diapazonā no 18 līdz 20°C aukstajā gadalaikā, no 21 līdz 23°C - siltajā gadalaikā;

1.7.2. relatīvajam mitrumam jābūt diapazonā no 40 līdz 60%;

1.7.3. gaisa kustības ātrums nedrīkst pārsniegt 0,2 m/s;

1.7.4. darba vietas apgaismojumam jābūt ne mazākam par 150 lx; gaismekļa konstrukcijai jāpasargā acis no spuldzes apžilbinošās ietekmes.

1.8. Par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem ziņot tiešajam darba vadītājam. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.

1.9. Nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam, darba devējam vai viņa pilnvarotai personai par nelaimes gadījumu vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

2.1. Sakārtot darba apģērbu; apģērbam jābūt piegulošam, taču tas nedrīkst traucēt kustēties, piedurkņu aproces aizpogātas vai apsietas uz delnas pamatnes; mati jāsavāc zem galvassegas, apģērba vai saišu gali nedrīkst nokarāties. Aizliegts strādāt, ja kājās ir viegli apavi (čības, sandales u.tml.). Sagatavot individuālās aizsardzības līdzekļus.

2.2. Pirms remontēšanas sākuma iekārtai jābūt apstādinātai, pievadsiksniņām - noņemtām, elektroiekārtām - atvienotām no tīkla, uz palaidējierīcēm un svirslēdžiem - uzkarinātiem plakātiem: "Neieslēgt - strādā cilvēki!", drošinātājiem (kūstošajiem ieliktņiem) - izņemtiem.

2.3. Tiesības noņemt plakātus ir tikai personai, kas tos izkarinājusi.

2.4. Elektroiekārtu atvienošanu no tīkla un pieslēgšanu pēc remonta pabeigšanas drīkst veikt tikai elektromontieris.

2.5. Uz bojātām iekārtām jābūt izkarinātam brīdinošam plakātam, ka darbs ar šo iekārtu nav pieļaujams.

2.6. Remontdarbu veikšanas instrumenti jāsgatavo un darba procesā jāizvieto parocīgi un stabili.

2.7. Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis un tml.. Ziņot par to tiešajam darba vadītājam, griezties pie ārsta.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

3.1. Visas remonta laikā noņemamās daļas jāsaliek iepriekš sagatavotās vietās, sakraujot tās noteiktā kārtībā, stabili, nepieciešamības gadījumā pielietojot starplikas. Aizliegts novietot noņemtās daļas līdzās darbojošajiem iekārtām.

3.2. Veicot regulēšanas un remonta darbus, uz presēm un veseriem jābūt uzstādītām ierīcēm traversas noturēšanai augšējā pozīcijā.

3.3. Instrumentus, detaļas u.tml., kas tiek pielietotas remontdarbu veikšanai, nelikt uz remontējamās iekārtas galdiem vai statnēm, bet pēc remontdarbu veikšanas pārbaudīt, vai kaut kas nav palicis uz iekārtas virsmām.

3.4. Detaļas, kuru svars ir 20 kg un lielāks, jānoņem un jānovieto ar celšanas mehānismiem vai jāizmanto palīgstrādnieka palīdzība.

3.5. Detaļu, kas sver vairāk par 80 kg, celšanu un pārvietošanu drīkst veikt tikai ar tādu cēlājerīču palīdzību, kuras atbilst spēkā esošas likumdošanas prasībām, apmācīta stropētāja vadībā.

3.6. Cēlājerīces drīkst stiprināt pie izturīgiem atbalstiem (steķi, trijkāji u.tml.), kas izgatavoti saskaņā ar aprēķinu (projektu). Aizliegts karināt kravas pie ēku daļām (sijām, spārēm).

3.7. Pārsegumus un citus ēkas elementus izmantot drīkst tikai pēc attiecīgo slodžu pieļaujamības pārbaudes un ja galvenais inženieris (darbu vadītājs) devis rakstisku atļauju.

3.8. Smagumu celšanu, nolaišanu un pārvietošanu jāveic saskaņā ar atbildīgā remontdarbu vadītāja signāliem.

3.9. Montējot remontējamo iekārtu, detaļas un montāžas vienības droši jānostiprina, kā arī īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai iekārtu iekšpusē nepaliktu stiprinājuma detaļas, instrumenti u.tml.

3.10. Aizliegts:

3.10.1. iekārtu vai mehānismu remonts, montāža vai demontāža to darba vai tukšgaitas laikā;

3.10.2. strādāt kailu, nenosegtu elektrisko vadu un elektroiekārtu spaiļu tiešā tuvumā, ja tie atrodas zem sprieguma;

3.10.3. atrasties zem paceltas kravas vai tās iespējamās krišanas zonā;

3.10.4. atstāt jebkākus instrumentus, slauķus, detaļas u.tml. uz remontējamo iekārtu virsmām.

3.11. Beidzot iekārtu remontēšanu, pārbaudīt aizsargzemējuma nebojātību un nolikt vietās visus aizsargiežogojumus.

4. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

4.1. Ja rodas avārijas situācija, strādājošajam nekavējoties jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta.

4.2. Ja rodas traucējumi celšanas ierīces darbā, krava nekavējoties jānolaiž un par notikušo jāziņo atbildīgajam par remontdarbu veikšanu sekojošos gadījumos:

4.2.1. ja sabojājušies celšanas ierīces mehānismi vai salūzušas tās metāla konstrukcijas;

4.2.2. celšanas ierīces elektrodzinēja korpuss, kāsis vai metāla konstrukcijas atrodas zem sprieguma;

4.2.3. no celšanas ierīces spolēm vai blokiem notinušās troses vai uz trosēm izveidojušās cilpas vai mezgli;

4.2.4. kravas pārvietošanas ceļā parādījušies cilvēki vai jebkādi priekšmeti.

4.3. Ja darba galds vai griezējinstrumenti salūzis, nospiež avārijas pogu, izkarināt norādi "Neieslēgt, remonts!" un izsaukt dežurējošo atslēdznieku remontētāju, kā arī ziņot par notikušo tiešajam vadītājam.

4.4. avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
4.4. sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
4.5. ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
4.6. nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

5.1. Sakārtot darba vietu, no iekārtām (mehānismiem) notīrīt netīrumus (putekļus, metāla skaidas u.tml.); notīrīt un ieeļļot darbgalda daļas, kurās ir berze.

5.2. Atlikumu novākšanu no iekārtu virsmas, kā arī no specapgērba veikt tikai ar birstītes, slotiņas vai putekļu sūkšanas iekārtu palīdzību. Nav pieļaujama darbgalda un apģērba nopūšana ar saspiesto gaisu.

5.3. Instrumentus un palīgierīces (inventāru), kas izmantoti darbu veikšanai, nodot instrumentu glabātavā vai nolikt tiem speciāli paredzētā vietā.

5.4. Veikt nepieciešamās sanitāri higiēniskās procedūras.

5.5. Par visiem pamanītajiem trūkumiem ziņot tiešajam vadītājam.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis